

Vägledning för ansökan om dispens från strandskyddsbestämmelserna

Historik

Den första lagen som skyddade landets stränder tillkom redan år **1950** i syfte att trygga tillgången till platser för bad och friluftsliv för allmänheten.

Det generella strandskyddet infördes **1975** och gäller då alla strandområden vid havet, insjöar och vattendrag. För åtgärder som vidtogs innan 1975 krävs därför inte strandskyddsdispens och dessa åtgärder ska anses lagliga. Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) har fastslagit att det är verksamhetsutövaren, alltså personen som ska vidta en åtgärd, som ska visa att exempelvis en brygga funnits på platsen innan 1975.

Sedan **1994** syftar strandskyddet även till att skydda stränderna på grund av deras stora betydelse för den biologiska mångfalden.

Skärpning av dispensbestämmelserna tillkom år **2009**, med uppräkningsavsnitt av möjliga undantag och dispensgrunder i 7 kap. Miljöbalken.

Vad innebär strandskydd?

Samtliga stränder vid havet, insjöar och vattendrag i Sverige omfattas av strandskydd, om det inte är upphävt på platsen. Strandskyddet omfattar vanligen land- och vattenområden 100 meter från strandkanten, och på vissa områden är det utökat till 300 meter.

Strandskyddet regleras i miljöbalkens 7 kapitel och syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda förutsättningar för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Inom strandskyddat område är det förbjudet att uppföra nya byggnader, ändra byggnader eller sätta upp andra anläggningar eller anordningar som avhåller allmänheten från att röra sig där. Det är också förbjudet att utföra åtgärder som

kan påverka djur- och växtlivet. Exempel på anordningar som är förbjudna är anläggning av vägar, staket, bryggor, parkeringar och planteringar samt åtgärder som trädfällning, grävning, schaktning och muddring.

Särskilda skäl till dispens

Vissa åtgärder kan få dispens från förbuden. För att få dispens krävs särskilda skäl och att åtgärderna är förenliga med strandskyddets syften. Prövningen av frågan om särskilda skäl för dispens föreligger ska alltid omfatta påverkan på både friluftslivet och djur- och växtlivet.

- Den aktuella platsen är belägen på redan ianspråktagen mark.
- Den aktuella platsen är avskuren från stranden av till exempel via en järnväg, större väg eller annan exploatering.
- Anläggningar som måste ligga vid vattnet, det kan vara båthamnar, bryggor, pirar med mera. Sådana bör dock inte uppföras inom områden med stort rekreativvärde och djur- och växtlivet får inte påverkas på ett icke acceptabelt sätt. Samlokalisering bör eftersträvas.
- Det avser ett område som behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen kan inte ske utanför området.
- Det avser ett område som behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan ske utanför området.
- Det avser ett område som behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Ansökan om dispens

Ansökan ska innehålla vem som ansvarar för aktiviteten, åtgärden eller verksamheten och hur denne kan kontaktas. En kartskiss ska bifogas ansökan och en beskrivning av hur åtgärden ska genomföras och vilka konsekvenser den kan få. OBS! Dessa frågor ska nästan alltid redovisas (dock mer eller mindre utförligt beroende på åtgärd).

- Sökanden – kontaktpersoner och organisationsnummer
- Plats, yta, omfattning, tidpunkt, utsträckning i tid
- Syfte med aktiviteten/åtgärden
- Utförare/genomförare, – kontaktpersoner
- Parkering, angöring, trafikrörelser
- Buller, belysning och annan fysisk påverkan

- Hydrologisk påverkan
- Påverkan på växt- och djurliv
- Påverkan på kulturvärden
- Påverkan på områdets kvaliteter för allmänheten
- Ev. tillstånd från markägare eller arrendator.

Handläggningsavgift

Enligt Bygglövs- och tillsynsnämndens taxa tas en avgift ut för nedlagd handläggningstid i dispens och tillståndsansärenden. Med nedlagd handläggningstid avses den sammanlagda tid som använts för exempelvis inläsning av ärendet, kontakter med olika parter, eventuella samråd med experter och myndigheter, inspektioner, restid, beredning i övrigt i ärendet samt föredragning och beslut. Vid prövning av strandskyddsdispenser tas en fast avgift ut som motsvarar 9 timmars handläggningstid, utifrån gällande taxa.